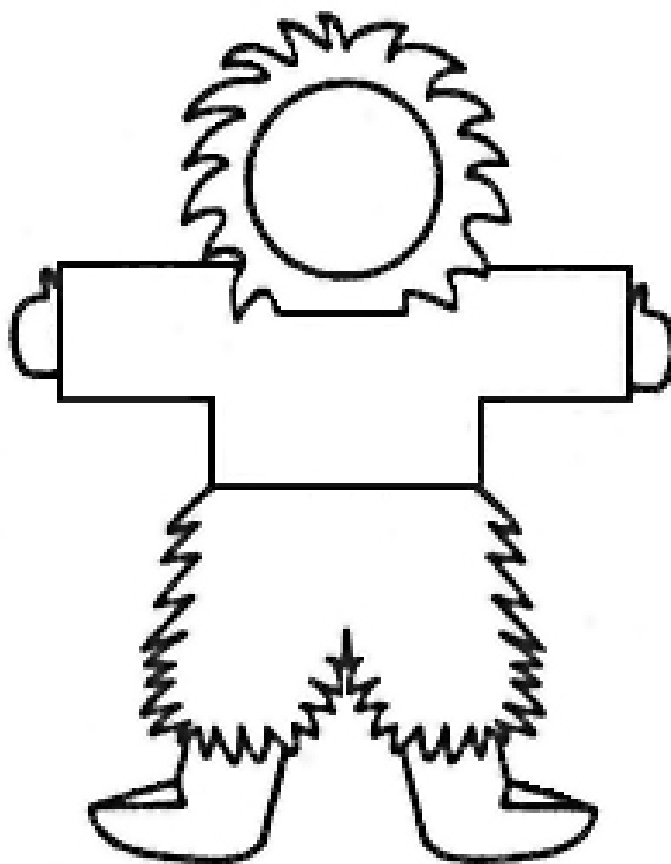


Vejledning

om

Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 2 af 9. januar 2009 om
evaluering og dokumentation i folkeskolen



Inerisaavik
September 2009

Vejledning

om

Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 2 af 9. januar 2009 om evaluering og dokumentation i folkeskolen

VEJLEDNING	3
INDLEDNING	3
INDHOLDET I BEKENDTGØRELSEN	4
GENERELT OM BEKENDTGØRELSEN	5
BEMÆRKNINGER TIL DE ENKELTE BESTEMMELSER	6
Undervisningens tilrettelæggelse	6
Handleplaner og evaluering	6
Kontakten mellem skolen, hjemmet og eleven	7
Dokumentation.....	7
Fremlæggelse, emneorienteret opgave og trintest.....	9
Fremlæggelse af eget arbejde.....	9
Elevens udarbejdelse og fremlæggelse af emneorienteret opgave i 7. klasse.....	10
Skriftlige test	11
Afholdelse af trintest	13
Fritagelse fra trintest mv.	14
Sygdom mv.	14
Sidebemærkning: Dataindsamling	14
Konsekvenser for planlægning og undervisning.....	14
Afslutning	15

VEJLEDNING

Indledning

Atuarficialak stiller nye krav til undervisningen og evalueringen. Eleverne skal ikke alene inddrages i målsætnings- og planlægningsarbejdet om deres egen læring og skolegang, men de skal også være centrale aktører i vurderinger og evalueringer af deres egen læring, udvikling og præstationer.

Grundholdningen i Atuarficialak er, at al evaluering, uanset om der er tale om intern eller ekstern evaluering, skal foretages med henblik på at støtte den enkelte elevs læring og udvikling, og den skal hjælpe lærerne til at foretage hensigtsmæssige valg mht. undervisningens planlægning og gennemførelse og derigennem målrette undervisningen, således at den understøtter de enkelte elevers forskellige behov og forudsætninger. Undervisningen og evalueringen skal målrettes og understøtte hver enkelt elevs læringskompetencer, således at alle elever kan opleve en spændende, udfordrende og meningsfuld skolegang.

Bekendtgørelsen er derfor udarbejdet med et evalueringssigte, der primært er rettet mod den enkelte elevs læringskompetence og udvikling; sekundært til forskning, analyse og som redskab til lokale såvel som centrale udviklingsbestrebelse. Det er håbet, at bekendtgørelsen kan være med til at fremme dialogen og åbenheden ikke alene mellem elev, lærer og forældre om elevens skolegang og udbytte af undervisningen, men også mellem folkeskolens øvrige aktører og interessenter.

Formålet med bekendtgørelsen er, at skolerne skal arbejde hen imod at udvikle en undervisning, som inddrager evaluering samt dokumentation, der:

- søger at forbedre elevernes læring og udbytte af undervisningen gennem aktive og målrettede vurderinger og evalueringer af forhold i og uden for undervisningen, der har indflydelse på elevernes udvikling og læring,
- er rettet mod de enkelte elevers og elevgrupperes ressourcer og forudsætninger,
- tager udgangspunkt i de enkelte elevers behov,
- inddrager eleverne og giver dem muligheder for indflydelse på egne læringsprocesser bl.a. gennem udarbejdelse af individuelle mål og handleplaner,
- er baseret på klare læringsmål og klare forventninger med fokus på elevernes styrker frem for svagheder,
- er baseret på dokumenterede forhold, og som er planlagt og organiseret ud fra de forventninger og krav, der stilles til eleverne.

Det er således i denne ånd, at trinevalueringer ønskes indført som supplement til lærernes vurderinger og evalueringer. Ifølge forordningen om folkeskolen (§ 18. stk. 3) skal der foretages en samlet vurdering af elevens udbytte af undervisningen efter yngste- og mellemtrinnet. Vurderingen, som skal foretages med henblik på planlægningen af den enkelte elevs videre skoleforløb, skal omfatte vurderinger af hvorvidt og i hvilket omfang, eleven lever op til alle læringsmålene i alle fag og

fagområder. Ved afslutning af trinene skal eleverne og forældrene modtage vidnesbyrd, supplerende bemærkninger osv. med udgangspunkt i følgende evalueringer:

- lærerens vurderinger på baggrund af den løbende evaluering,
- elevens fremlæggelse af eget arbejde i 3. klasse,
- emneorienteret opgave i 7. klasse, samt
- trintest i 3. og 7. klasse.

Trineevalueringerne skal være retningsgivende i forhold til enkelte elevers fremtidige udvikling og indgå som led i læringsforløb, der veksler mellem målsætningsarbejde – delmål - handleplaner – undervisning - evaluering og nye individuelle læringsmål. Formålet er primært en helhedsvurdering, der kan give et rimeligt nuanceret billede af en elevs aktuelle udviklingspotentialer og læringskompetencer, så de kan modtage relevant og vedkommende undervisning i de udviklingstrin, som de er ved at nå.

Lærernes samlede vurderinger efter trinene skal på lige fod med de halvårslige meddelelser til hjemmet dokumenteres ved:

- a. Vidnesbyrd, som alene skal udtrykke lærerens vurdering af elevens opfyldelse af læringsmålene,
- b. supplerende bemærkninger med lærerens vurderinger af elevens skolearbejde, personlige og sociale udvikling samt deltagelse i skolens sociale liv,
- c. oplysninger om gennemførelse af undervisning, samt
- d. elevens fremmøde.

Indholdet i bekendtgørelsen

Hovedindholdet i bekendtgørelsen kan sammenfattes i følgende seks overskrifter:

1. **Undervisningens tilrettelæggelse** skal som hidtil ske jf. § 17, stk. 1-3, i Landstingsforordning nr. 8 af 21. maj 2002 om folkeskolen.
2. **De interne evalueringer**, som skolerne selv står for, omfatter:
 - a. elevens mål og handleplaner,
 - b. løbende evaluering,
 - c. fremlæggelser af eget arbejde i 3. klasse og
 - d. emneorienteret opgave i 7. klasse.
3. **Den eksterne evaluering**, hvor Institut for Uddannelsesvidenskab - Inerisaavik på vegne af KIIIN fastlægger indholdet af evalueringen, der omfatter:
 - a. skriftlige trintest i 3. klasse i grønlandsk, dansk og matematik,
 - b. skriftlige trintest i 7. klasse i grønlandsk, dansk, engelsk og matematik, samt
 - c. mulighed for trintest i yderligere et fag.
4. **Dokumentation til elev og forældre** (Angusakka) omfatter:
 - a. vidnesbyrd,
 - b. supplerende oplysninger om elevens skolearbejde, personlige og sociale udvikling

- samt deltagelse i skolens sociale liv,
- c. oplysninger om undervisningens gennemførelse og elevens deltagelse i undervisningen og
 - d. standpunktskarakterer på ældstetrinet.
5. **Skole-hjem samarbejde** omfatter:
- a. forældremøder,
 - b. skole-hjemsamtaler,
 - c. osv.
6. **Dataindsamling**, som skal ske med henblik på varetagelse af pædagogisk forskning og udviklingsarbejde.

Generelt om bekendtgørelsen

Bekendtgørelsen er inddelt i nedenstående overskrifter:

- **Kapitel 1: Undervisningens tilrettelæggelse og definitioner.** Denne omhandler som i tidligere bekendtgørelse forordningens bestemmelser om, at undervisningens tilrettelæggelse skal ske ud fra målformuleringerne i de enkelte fag og fagområder. (jf. § 17. stk. 1-3). Definitioner af begreber, som tidligere lå implicit i de enkelte bestemmelser, er flyttet frem, og der er indføjet definitioner om ”fagformål” og ”læringsmål” hentet fra bekendtgørelsen om trinformål, fagformål og læringsmål.
- **Kapitel 2: Handleplaner og evaluering.** Bestemmelserne, som tidligere var i forskellige kapitler, omhandler uændret bestemmelser om elevernes udfærdigelse af mål og handleplaner og lærerens løbende evaluering af elevernes udbytte af undervisningen.
- **Kapitel 3: Kontakten mellem skolen, hjemmet og eleven.** Bestemmelserne i dette kapitel omhandler uændret, hvordan kontakten til hjemmet skal varetages. Der er foretaget præcisering af tidspunktet for afgivelse af vidnesbyrd, standpunktskarakterer, mv.
- **Kapitel 4: Dokumentation.** Dokumentation af elevernes udbytte af undervisningen skal fortsat afgives ved følgende former for vurderinger: **vidnesbyrd, oplysninger om undervisningens gennemførelse, supplerende bemærkninger og standpunktskarakterer på ældstetrinet.** Til brug for udarbejdelse af vidnesbyrd skal eleverne i 3. klasse aflægge skriftlige test i grønlandsk, dansk og matematik og fremlægge eget arbejde i de fag og fagområder, hvori der ikke aflægges skriftlige test samt i en disciplin efter eget valg i fagområdet lokale valg. På mellemtrinet skal eleverne aflægge skriftlige test i grønlandsk, dansk, engelsk og matematik og udarbejde og fremlægge en tværfaglig emneorienteret opgave.
- **Kapitel 5: Standpunktskarakterer.** Anvendes den nye karakterskala, Greenlandic Grading System, GGS-skalaen.
- **Kapitel 6: Fremlæggelser af eget arbejde, test, emneorienteret opgave mv.** Bestemmelserne i dette kapitel er nye og omhandler bestemmelser om deltagelse i og afholdelse af ovenstående. Mere om dette i senere afsnit.
- **Kapitel 7: Sygdom mv.** Omhandler bestemmelser om hvordan skolen skal forholde

sig ved elevernes sygdom mv. i forbindelse med afholdelse af test, fremlæggelser af eget arbejde og emneorienteret opgave.

- **Kapitel 8: Opbevaring af vidnesbyrd m.v.**
- **Kapitel 9: Ikrafttræden.** Bekendtgørelsen træder i kraft 1. august 2009.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser:

Undervisningens tilrettelæggelse (§ 1)

Al undervisning og derved også evaluering af elevernes udbytte af undervisningen skal baseres på de centralt fastsatte læringsmål for hvert af de 3 trin (§ 1, stk. 1-3). For de årgange, hvor der ikke er fastsat læringsmål, fastlægger lærerne i samarbejde med eleverne delmål for undervisningen. Delmålene skal tage udgangspunkt i læringsmålene og skal formuleres således, at de kan støtte eleverne i at leve op til læringsmålene for trinnet.

Handleplaner og evaluering (§ 8-10)

Med udgangspunkt i læringsmålene/delmålene for undervisningen skal eleven i samarbejde med sine lærere udarbejde individuelle mål i alle fag og fagområder (§ 8). Det skal tilrådes, at delmål og individuelle mål formuleres så klart og konkret, at eleverne selv kan vurdere, hvorvidt og i hvilket omfang pågældende mål er nået.

Eleverne skal udarbejde handleplaner mindst 2 gange om året, (Angusakka ark 5, 5a eller 5b). I forbindelse med den løbende evaluering kan det dog være en god ide at opstille (del)mål for kortere perioder, fx i forbindelse med afgrænsede emner, opgaver, projekter osv., så eleverne lettere kan vurdere, hvorvidt de har nået planlagte mål, (Angusakka ark 1 er tænkt til det periodevise målsætningsarbejde). Elevens handleplaner udarbejdes og fremsendes til hjemmet forud for skole-hjem samtalen. Forældrene gives under skole-hjem samtalen mulighed for at bidrage med evt. andre mål og forslag til, hvorledes de kan støtte deres barn i opfyldelsen af de opstillede mål. Undervisningen tilrettelægges, så elevernes mål bliver tilgodeset. På ældstetrinet skal elevens overvejelser om fremtidige uddannelsesønsker indgå i handleplanerne, således at eleven kan få et realistisk billede af de forventninger og krav, som uddannelserne vil kræve og derigennem målrette sine aktiviteter og arbejdsindsats.

Den løbende evaluering er det systematiske arbejde med at indsamle viden om elevens læring ud fra det, eleverne viser, de er i stand til at gøre (§§ 9-10). Det er en vurdering, der beskriver såvel arbejdsprocessen som resultatet, og som omfatter forskellige arbejdsmetoder: fra lærerens observationer til elevens egen vurdering af sig selv. (Se: Vurdering af elevpræstationer. Inerisaavik 2005). Læreren løbende evaluering skal baseres på elevens egen vurdering. Elevens egen vurdering er den fortløbende proces, hvor eleven lærer om sig selv som elev. Den skal få eleverne til at:

- gøre sig overvejelser over deres præstationer, arbejder, resultater, indstilling og læring,
- lægge mærke til og styre, hvad de gør, mens de arbejder,
- evaluere kvaliteten af deres arbejde og egen viden,
- opstille realistiske mål for sig selv og

- planlægge måder at nå disse på. (se: Elevens egenvurdering/evaluering. Inerisaavik 2005)

Lærerens løbende vurderinger skal danne udgangspunkt for afgivelse af vidnesbyrd og supplerende bemærkninger.

Kontakten mellem skolen, hjemmet og eleven (§§ 11-14)

Vidnesbyrd, supplerende bemærkninger mv. skal afgives i tidsrummene november/december og maj/juni. For 10. klasses vedkommende er perioderne november/december og april/maj.

Kontakten mellem skolen og hjemmet varetages fortsat ved:

- 1) afholdelse af skole-hjemsamtaler mindst 2 gange om året med deltagelse af eleven,
- 2) afholdelse af forældremøder mindst 1 gang ved begyndelsen af skoleåret,
- 3) skriftlige meddelelser til hjemmet om vidnesbyrd, oplysninger om undervisningens gennemførelse, supplerende bemærkninger, standpunktskarakterer mindst 2 gange om året og
- 4) besøg i hjemmet efter forældrenes anmodning eller samtykke.

Afholdelse af skole-hjemsamtaler med elevens læring i centrum forudsætter, at eleven sammen med forældre og lærere deltager aktivt i arbejdet med at beskrive og tænke over egen læring. Atuarfitsialak lægger op til en ny mødeform, som er forskellig fra traditionelle forældremøder og forældrekonsultationer, hvor det kun er forældrene og lærerne, der diskuterer elevens skolegang. Afholdelse af et møde med elevens læring i centrum er ikke en isoleret begivenhed, men en integreret del af undervisningen. Inerisaavik har udarbejdet vejledninger om afholdelse af skole-hjemsamtaler (se: Møder med eleven i centrum. Inerisaavik 2005, og Vurdering ved hjælp af portfolio. Inerisaavik 2005).

Dokumentation (se: §§ 15 – 22)

Til dokumentation af elevens udbytte af undervisningen anvender elevens lærere fortsat følgende former for vurderinger:

- 1) vidnesbyrd,
- 2) oplysninger om undervisningens gennemførelse,
- 3) supplerende bemærkninger og
- 4) standpunktskarakterer for ældstetrinet.

Ad. 1. Vidnesbyrd skal udtrykke lærernes vurderinger af elevens udbytte af undervisningen i forhold til **læringsmålene** for trinnet eller de fastsatte **delmål** for perioden. Mange lærere anvender stadig vidnesbyrdet til at beskrive andre forhold såsom: elevens adfærd, arbejdsindsats, interesse, modenhed osv. frem for at komme med faglige vurderinger af elevens læring i forhold til fastsatte læringsmål. Vidnesbyrd **skal** udtrykke lærerens vurdering af, hvorvidt og i hvilket omfang eleven lever op til fastsatte læringsmål. Vidnesbyrd skal bestræbes formuleret i så positive og fremadrettede vendinger som muligt. Desuden skal vidnesbyrd indeholde forslag til, hvad det vil være nødvendigt eller hensigtsmæssigt at arbejde hen imod. Således kan vidnesbyrdet også indgå i elevens fremtidige handleplaner. Vidnesbyrd skal tage udgangspunkt i den løbende evaluering, hvor læreren løbende og i samarbejde med eleven reflekterer over læringsprocessen samt elevens udbytte heraf.

Til yderligere støtte for afgivelsen af vidnesbyrd ved afslutningen af trinnet skal eleverne, som led i den almindelige undervisning, gennemføre skriftlige tests i 3. og 7. klasse, fremlægge eget arbejde i 3. klasse samt udarbejde og fremlægge en emneorienteret opgave i 7. klasse (mere herom senere). Til brug for vidnesbyrd anvendes Angusakka ark 3.

Ad. 2. Skolen skal oplyse, om den planlagte undervisning er blevet gennemført. Oplysningen skal bl.a. bruges til støtte for elevernes og forældrenes vurderinger af elevens skolegang - herunder vurdering af elevens udbytte af undervisningen, ligesom oplysningen skal indgå som grundlag for planlægningen af elevens videre skolegang. Oplysninger om undervisningens gennemførelse skal omfatte:

1. planlagt undervisning for perioden,
2. gennemført undervisning for perioden, og
3. oplysninger om elevens fremmøde.

Under **planlagt undervisning** anføres **alle** de undervisningstimer/klokketimer (60 min.), som er planlagt for eleven i perioden. Heri indgår både fagdelt og ikke-fagdelt hold-/klasseundervisning, specialundervisning og særligt tilrettelagt undervisning og deltagelse i fællesarrangementer, såsom skoleidrætsdag mv.

Under **gennemført undervisning** anføres alle de undervisningstimer/klokketimer (60 min.), som er gennemført som planlagt undervisning.

Som ikke gennemført undervisning forstås:

- undervisningstimer aflyst på grund af lærerfravær, og hvor eleven har fået fri,
- undervisningstimer gennemført med løs vikar, hvor det primære sigte er opsyn med eleverne – herunder spontan leg og gåture. I sådanne timer undervises der således ikke som planlagt med et klart pædagogisk sigte med relation til læringsmål, elevernes individuelle mål og handleplaner.

Under oplysninger om elevens fremmøde opgøres elevens lovlige/ulovlige timeforsømmelser.

Oplysninger om undervisningens gennemførelse anføres i Angusakka ark. 3.

Ad. 3. Supplerende bemærkninger skal udtrykke lærernes vurderinger af elevens skolearbejde, personlige og sociale udvikling samt deltagelse i skolens sociale liv. Disse vurderinger kan bl.a. omfatte:

- interesse for skolearbejdet,
- koncentration og fordybelse,
- initiativ,
- ansvarlighed,
- trivsel i timerne og på skolen,
- samarbejde med klassekammerater og lærere,
- selvstændighed,
- styrker,
- punktlighed med hensyn til skoleopgaver og hjemmeopgaver,

- adfærd i timerne og i frikvarteret,
- kreativitet,
- osv.

Klasselæreren kan til støtte for udarbejdelsen af supplerende bemærkninger inddrage elevens egen vurdering af ovenstående ved bl.a. at anvende ark 4 i Angusakka. Det skal desuden anbefales kraftigt, at elevens lærere i fællesskab udarbejder supplerende bemærkninger, som på lige fod med vidnesbyrd skal bestræbes formuleret som fremadrettede vurderinger, der tager udgangspunkt i elevens resurser frem for ”mangler”. Til brug for udarbejdelsen af forslag til supplerende bemærkninger kan anvendes ark 2 i Angusakka. Det skal dog her bemærkes, at ark 2 kun er tænkt som internt redskab til klasselærerens udarbejdelse af supplerende bemærkninger og skal ikke sendes hjem til forældrene.

Ad 4. Udover vidnesbyrd, oplysninger om undervisningens gennemførelse og supplerende bemærkninger modtager elever på ældstetrinet (8.-10. klasse.) standpunktskarakterer efter GGS-skalaen. Ved standpunktskarakterer forstås vurderingen af den enkelte elevs faglige kompetencer i forhold til læringsmålene. I 8. og 9. klasse skal standpunktskaraktererne afgives i forhold til de delmål, som lærerne og eleverne i samarbejde har fastsat. Det er overordentlig vigtigt, at eleverne ikke alene er bekendt med de præstationskrav og kriterier, som læringsmålene/delmålene er udtryk for, men at de også har været med til at diskutere, hvordan og hvornår disse mål er opfyldt.

De sidste vurderinger (vidnesbyrd og standpunktskarakterer) i 10. klasse skal udtrykke lærerens vurderinger af, hvorvidt og i hvilket omfang eleven lever op til alle læringsmål for trinnet.

Fremlæggelse, emneorienteret opgave og trintest (§§ 24-35)

Til brug for den samlede vurdering af elevens udbytte af undervisningen efter trinnet i form af vidnesbyrd skal lærerens løbende evaluering som noget nyt suppleres med elevens fremlæggelse af eget arbejde i 3. klasse, emneorienteret opgave i 7. klasse og skriftlige test i 3. og 7. klasse.

Fremlæggelse af eget arbejde

Fremlæggelse af eget arbejde i 3. klasse skal ske i de fag og fagområder, hvor der ikke afholdes skriftlige test samt i en disciplin efter elevens eget ønske i fagområdet lokale valg.

Fremlæggelse af eget arbejde skal vise elevens:

- 1) faglige standpunkt i forhold til udvalgte læringsmål for faget eller fagområdet samt
- 2) engagement og faglige udvikling.

Vurdering ved hjælp af fremlæggelse af eget arbejde (eller portfolio) kan være en metode til at udvælge og samle eksempler på elevarbejder med det formål at evaluere elevens viden og indlæring. Arbejdsmetoden forudsætter elevens aktive deltagelse i udvælgelsen af arbejderne og i fastsættelse af hvilke (lærings)mål, der skal vurderes, samt i vurderingen af deres eget arbejde.

Fremlæggelse af eget arbejde skal ske ud fra en hensigtsmæssig indsamling af de arbejder, der afspejler elevens indsats, fremgang og resultater over det sidste skoleår. Det er derfor en god ide at introducere portfolio-metoden tidligt i skoleforløbet, så eleverne kan vænne sig til ikke alene at vurdere deres udvikling ud fra konkrete produkter og frembringelser, men også ud fra deres fremlæggelse af eget arbejde for klassekammerater og forældre. (se: Vurdering ved hjælp af portfolio. Inerisaavik 2005)

Det er op til trinets/klassens lærere i samarbejde med eleverne at organisere, hvordan fremlæggelse af eget arbejde skal ske - herunder hvad og til hvem der skal fremlægges. Nogle skoler kan vælge at afsætte tid til en tværfaglig fremlæggelse af eget arbejde, mens andre kan organisere fremlæggelsen fagvis som led i den almindelige undervisning. Andre igen kan vælge at henlægge undervisningen til en eftermiddag, hvor forældrene inviteres til at overvære fremlæggelsen.

Eksempler på arbejder til fremlæggelse kan være:

- Tegninger, produkter,
- Essays, rapporter,
- Logbøger,
- Notesbøger,
- Opgavehæfter,
- Fotografier, optagelser
- Osv.

Fremlæggelse af eget arbejde, som skal ske som led i den daglige undervisning, skal afvikles i tidsrummet marts-maj i 3. klasse.

Elevers udarbejdelse og fremlæggelse af emneorienteret opgave i 7. klasse.

Med henblik på folkeskoleforordningens bestemmelse (§ 9, stk. 4) om anvendelse af tværfaglige, emneorienterede og projektor organiserede forløb i en del af undervisningstiden på alle 3 trin samt helhedsvurdering af elevens udbytte af undervisningen skal eleverne ved afslutningen af mellemtrinnet udarbejde og fremlægge en emneorienteret opgave. Udover at eleverne skal lære at anvende den emneorienterede arbejdsform - herunder projektarbejdsformen - er formålet også at øve eleverne i bl.a.:

- samarbejde og medbestemmelse,
- selvstændighed,
- kreativitet,
- kritisk stillingtagen,
- omstillingsevne og fleksibilitet,
- metakognitive færdigheder, som fx at kunne se helheder og sammenhænge,
- fordybelse,
- evaluering og selvurdering
- osv.

Arbejdsformen giver læreren mulighed for at lære eleverne bedre at kende og dermed bedre indsigt i og forudsætninger for at vurdere elevernes faglige, personlige og sociale udvikling. Derudover betyder

arbejdsformen også:

- at vurdering og undervisning integreres,
- at der udarbejdes konkrete materialer og produkter til brug for lærerens vurdering,
- mulighed for feedback til den enkelte elev,
- indsamling af dokumentation til forældre om vidnesbyrd og
- udgangspunkt for fremtidige mål og handleplaner.

Den emneorienterede opgave, som skal udarbejdes og fremlægges som led i den daglige undervisning, skal være tværfaglig og derfor vedrøre læringsmål fra flere fag eller fagområder. Eleverne og lærerne skal i vid udstrækning samarbejde om at vælge et overordnet emne, der lægger op til formulering af delemner, som eleverne er interesseret i at arbejde videre med. Arbejdet med opgaven skal så vidt muligt udarbejdes i grupper, men kan også gennemføres parvis eller individuelt. Valget af emne og arbejdsmetoder skal naturligvis afspejle de stedlige muligheder mht. relevant materiale og læreresresser. Det er derfor vigtigt, at lærerne både er med til at inspirere, vejlede og rådgive i forbindelse med valg af fokusområde eller problemfelt.

Det overordnede emne for opgaven skal være valgt af klassens eller klassetrinets lærere i samarbejde med eleverne inden 1. februar hvert år. Der afsættes 3 – 5 sammenhængende dage til elevernes afsluttende arbejde med indsamling af informationer, bearbejdning af emnet, færdiggørelse af deres produkt og forberedelse af fremlæggelsen af det samlede arbejde. Fremlæggelsen og elevernes egen evaluering af den emneorienterede opgave skal ske i umiddelbar forlængelse af elevernes færdiggørelse af deres arbejde, fx de førstkomende skoledage efter afslutningen af opgaven.

Den emneorienterede opgave bedømmes med en bred skriftlig udtalelse inden der er gået to uger efter fremlæggelsen. Som tidligere nævnt indgår bedømmelsen som grundlag for vidnesbyrd og supplerende bemærkninger sammen med lærerens løbende evaluering og tests.

Arbejdet med den emneorienterede opgave skal gennemføres i tidsrummet marts-maj i 7. klasse.

Da bestemmelserne i bekendtgørelsen om udarbejdelsen af den emneorienterede opgave (§§ 29-35) er tydeligt formuleret, vil det ikke give nogen mening at forsøge at gengive dem tydeligere her. Dog skal det nævnes, at det indenfor rammerne af disse bestemmelser står skolerne frit at planlægge og gennemføre den emneorienterede opgave, således at den kan indgå i undervisningen og evalueringen på en naturlig og fleksibel måde. For yderlige inspiration se: Mortensen, B.: Projektarbejde. Ilinniusiorfik, Nuuk 2005.

Skriftlige test

Hensigten med at indføre trintest i folkeskolen bygger primært på Atuarfitsialaks målsætning om at fremme en evalueringskultur, der både omfatter interne formative¹ vurderinger samt eksterne normative² og sammenlignelige evalueringer. Mens interne evalueringer oftest er baseret på subjektive

¹ Formative vurderinger omfatter de løbende evalueringer hvor kriterierne, indholdet og metoderne af evalueringen fastsættes af lærere (og eleverne)

kriterier og vurderinger, er sigtet med trintestene en evaluering, der er baseret på fælles kriterier, der giver grundlag for mere objektive vurderinger.

De vigtigste evalueringer af elevens læring og udbytte af undervisningen er de vurderinger, der løbende skal foretages af eleven selv i samarbejde med læreren. Disse skal foretages med henblik på at sikre, at eleven og læreren til stadighed kan holde sig orienteret om, hvor eleven er i forhold til egne og fælles læringsmål. Mens de løbende evalueringer skal være retningsgivende i og for selve læringsprocessen, skal de skriftlige trintest fungere som ”temperaturmålinger” på, hvorvidt og i hvilket omfang udvalgte læringsmål er nået inden overgangen til næste trin. Disse målinger kan så fungere som retningsanvisninger til planlægning af eventuelle fremtidige indsatsområder for de enkelte elever, elevgrupper, trinnet eller skolen som helhed. Trintestene, der som sagt skal foretages med helhedsvurdering som det primære sigte, har som formål at:

1. støtte den enkelte elevs læring og udvikling,
2. støtte lærere til hensigtsmæssig og målrettet undervisningsplanlægning, således at den enkelte elevs forudsætninger og behov kan blive tilgodeset i planlægningen og gennemførelsen af undervisningen,
3. give skolerne evalueringsredskaber til hensigtsmæssige valg mht. planlægning, resursefordeling og valg af fokusområder til nødvendige udviklingstiltag, samt
4. tilvejebringe troværdige og sammenlignelige data til fremtidige forsknings- og udviklingstiltag på lokalt såvel som centralt plan. (fx mht. fremtidige læringsmålsrevisioner, kursusplanlægninger, udvælgelse af indsatsområder osv.)

Erfaringerne har vist, at mange elever kan gå mange år i folkeskolen uden at tilegne sig de mest basale faglige færdigheder i sprog, matematik osv. Intentionen med trintestene er derfor også, at skolerne kan ”opdage” elever med indlæringsvanskeligheder så tidligt som muligt i skoleforløbet, så der kan iværksættes fornøden støtte og hjælp til de elever, der har behov for særlig opmærksomhed. Erfaringer har også vist, at tidlige vanskeligheder med at tilegne sig læsning, skrivning og matematik kan blive hæmmende for senere faglig såvel som menneskelig udvikling.

Testene er ikke eksamener eller prøver, der kan dumpes eller bestås. Trintestene skal ses som udviklingsværktøjer med særligt henblik på planlægningen af elevens fremtidige skolegang og læring. Hvis man fx konstaterer, at en elev klarer sig noget under de andre elever, er det vigtigt at gøre sig overvejelser om, hvordan elevens fremtidige læring og udvikling skal tilrettelægges - og igangsætte konkrete tiltag, der kan være med til at løfte elevens nuværende udviklingsniveau til et tilfredsstillende stade. Det vil i denne sammenhæng være nødvendigt at forklare eleverne og forældrene, at testene ikke foretages med henblik på endelige bedømmelser af evner, færdigheder osv., men at de er undersøgelser, der foretages for at finde ud af, hvordan og i hvad der skal undervises fremover.

Trintestene i de enkelte fag er udarbejdet ud fra de krav og forventninger til elevernes færdigheder, som er udtrykt i læringsmålene. Opgaverne er udarbejdet af fagfolk i og udenfor landet med grundigt kendskab til undervisningspraksis, testudvikling, pædagogik og evaluering. Men det skal understreges kraftigt, at testene kun ”måler” et mindretal af læringsmålene og derfor aldrig kan give en generel eller

² Normative vurderinger omfatter vurderinger, der er fastsat efter centralt fastsatte forventninger og krav. Normerne fastsættes ud fra statistiske beregninger. (normalfordeling)

udtømmende vurdering af elevens læring. Testene bestræber sig på, at måle det rent fag-faglige sider af læringsmålene. Testene skal sammen med lærerens løbende evaluering, elevens fremlæggelse af eget arbejde og emneorienteret opgave derfor tilsammen danne grundlag for en grundig evaluering af elevens udbytte i forhold til alle læringsmål i form af vidnesbyrd og supplerende bemærkninger, hvilket igen skal støtte eleven i udarbejdelsen af handleplaner og lærerne i planlægning af fremtidig undervisning.

For at sikre en ensartet vurdering bliver testene i multiple choice format – hvilket vil sige, at det hovedsageligt bliver spørgsmål med lukkede svarkategorier. I denne sammenhæng er Inerisaavik gået i gang med at udvikle et computerprogram til indtastning, rapportering, tilbagemelding og statistisk analyse. Programmet skal sikre, at eleverne umiddelbart efter testafholdelsen vil kunne modtage tilbagemelding på, hvordan det er gået under testen. Programmet vil også sikre, at resultaterne bliver sendt til Inerisaaviks database til analyse og statistisk bearbejdelse.

Afholdelse af trintest

- I 3. klasse afholdes trintest i grønlandsk, dansk og matematik.
- I 7. klasse afholdes trintest i grønlandsk, dansk, engelsk og matematik.
- KIIIN kan dog hvert år bestemme, at der ikke skal afholdes test i et af de ovenstående fag.
- KIIIN kan hvert år bestemme, at der på yngste- og mellemtrinet skal aflægges skriftlig test i et af følgende fag: samfundsfag, religion og filosofi, naturfag eller fagområdet personlig udvikling.
- Senest den 1. december hvert år udsender Inerisaavik på vegne af KIIIN meddelelse om de skriftlige tests på yngste- og mellemtrinet. Meddelelsen vedrører:
 - hvorvidt eleverne skal aflægge test i samfundsfag, religion og filosofi, naturfag eller fagområdet personlig udvikling,
 - hvorvidt eleverne ikke skal aflægge test i grønlandsk, dansk og matematik på yngste- og mellemtrinet og engelsk på mellemtrinet,
 - hvilke almindelige og eventuelt særlige hjælpemidler, der skal være til rådighed ved testene og
 - tidspunkter og varighed af testene.
- Testresultaterne sendes som beskrevet ovenfor elektronisk til Inerisaavik.
- På vegne af KIIIN fastsætter Inerisaavik nærmere retningslinier for testenes gennemførelse og bedømmelse.

Trintestene gennemføres i tidsrummet marts-maj i 3. og 7. klasse. Inerisaavik udsender hvert år inden 1. december en tidsramme for, hvornår testene skal afholdes. Skolerne fastlægger det endelige tidspunkt for testafholdelsen, så testene kan afholdes som led i den daglige undervisning i de respektive fag.

Fritagelse fra trintest mv.

Skolerne skal være opmærksomme på, at elever der modtager specialundervisning, særligt tilrettelagt undervisning samt elever, der er tilflyttet Grønland kan fritages fra skriftlige tests, emneorienteret opgave eller fremlæggelse af eget arbejde. Afgørelsen om fritagelse skal ske efter forudgående drøftelse med elevens forældre (se: §§ 24 og 25). Muligheden for fritagelse skal sikre, at ingen elev bliver bragt i en for vedkommende helt urealistisk testsituation, men samtidig skal bestemmelserne om fritagelse administreres sådan, at fritagelse kun finder sted ud fra helt konkrete vurderinger for den enkelte elev.

Sygdom mv.

Endvidere skal skolerne være opmærksomme på bestemmelserne om fravær fra test, fremlæggelser af eget arbejde og emneorienteret opgave på grund af sygdom, for sent fremmøde eller andre årsager. Hovedreglen er dog, at eleverne skal gennemføre test og fremlæggelser af eget arbejde på et senere tidspunkt inden skoleårets afslutning og helst inden afgivelsen af vidnesbyrd mv. (se §§ 37 – 41). I § 38 står der, at kommer en elev for sent til en trintest, kan skolens leder tillade eleven at deltage under visse betingelser. Det er udtryk for, at det er skolens leder, der har den formelle kompetence, men der er ikke noget i vejen for, at skolens leder kan uddelegere denne kompetence til læreren, der afholder testen, idet afgørelsen skal kunne træffes umiddelbart ved elevens tilstedeværelse. Et forsinkende og forstyrrende element ved inddragelse af skolelederen kan ødelægge testsituationen for såvel eleven, der kommer for sent, som for klassens øvrige elever. En uddelegering af kompetencen til den enkelte lærer forudsætter, at skolelederen på forhånd har meddelt helt klare retningslinier for sådanne situationer. Derudover skal en fra skolens ledelse altid være til at træffe under afviklingen af trintest, så vedkommende kan kontaktes, hvis der måtte opstå behov derfor.

Sidebemærkning: Dataindsamling

For at øge vores viden om skolerne, undervisningen og eleverne har Inerisaavik igangsat udviklingen af en database, som i første omgang indeholder resultaterne af folkeskolens afsluttende prøver. Næste trin bliver at lave en tilsvarende database indeholdende resultaterne af trintestene, der i første omgang skal bruges som grundlag for den eksterne validering og senere også skal fungere som basis for analyser og forskning på folkeskoleområdet. På lidt længere sigt er det også planen, at databasen skal indeholde skoledata, der kan tages fra skoleadministrationsprogrammet Tabulex.

Konsekvenser for planlægning og undervisning

Ændringerne i evalueringsbekendtgørelsen har følgende konsekvenser for planlægningen af skoleåret, som skolerne skal have indarbejdet.

- Skolerne skal fastsætte fremgangsmåder og tidspunkter for fremlæggelse af eget arbejde i 3. klasse. Planen bør indeholde alternative procedurer og tidspunkter for elever, der ikke kan deltage på det pågældende tidspunkt pga. sygdom eller lign.
- Skolerne skal fastsætte fremgangsmåder og tidspunkter for gennemførelse og fremlæggelse af emneorienteret opgave i 7. klasse. Planen bør indeholde alternative procedurer og tidspunkter for elever, der ikke kan deltage på det pågældende tidspunkt pga. sygdom eller lign.
- Inden 1. februar skal elever i 7. klasse have besluttet sig for et overordnet emne, som de vil arbejde med i den emneorienterede opgave.
- Efter at KIIIN har meddelt omfang og tidsramme for trintestene, skal skolerne fastsætte tidspunkter for afholdelse af de enkelte test. Planen bør indeholde alternative tidspunkter for elever, der ikke kan deltage på det pågældende tidspunkt pga. sygdom eller lign.

Afslutning

Evaluerings i folkeskolen har altid et dobbeltrettet sigte: Eleven skal lære noget om sig selv og sine læringskompetencer, og læreren skal lære noget om sig selv og sine undervisningsstrategier, metoder osv. gennem målrettede og aktive evalueringstiltag. For begge gælder det om at finde ud af, hvor man står her og nu, hvor man vil hen i fremtiden, og hvordan man vil nå sine mål. Udvikling sker når vi tør reflektere over kvaliteten af vore forehavender og derfra opstille nye udfordrende og fremadrettede krav og forventninger til os selv og vore aktiviteter.

Ethvert menneske er unikt – og skal behandles som sådan. Atuarfitsialak lægger derfor op til elevcentreret undervisning, hvor individuelle elevers læring er omdrejningspunkt for al undervisningsplanlægning, undervisning, evaluering og skole-hjem kontakt osv. Kimen til god undervisning ligger i gensidig respekt, ansvarlighed, nysgerrighed og lyst til udvikling og forandring hos skolens ledelse, lærere og elever samt forældrene.

Hensigten med nærværende bekendtgørelse er fremadrettede vurderinger og evalueringer, der kan gøre undervisningen endnu mere relevant og vedkommende for alle elever og lærere. Visionerne for den gode undervisning, der skal sikre, at alle elever kan få en spændende og udfordrende skolegang og derigennem opnå kompetencer og færdigheder, kan sammenfattes som følger:

- Lærere og elever samarbejder om konkrete produkter eller virkelige problemer.
- Brug af sprog er en integreret del i alle aktiviteter, hvor lærerne tværfagligt fremmer elevernes sprogbrug, læsefærdigheder, skrivefærdigheder - også i matematik, naturfag, samfundsfag og lokale valg.
- Læringsmålene nås gennem meningsfulde aktiviteter, der relaterer sig til elevernes egne oplevelser i deres familier og nærmiljøer.
- Lærerne udfordrer eleverne til kompleks tænkning for at gøre dem i stand til at mestre hverdagens virkelige udfordringer.
- Læreren og eleven taler sammen: samspillet skal være gensidigt ikke ensidigt.

- Flere samtidige aktivitetsmuligheder tilbydes altid (individuelt arbejde, gruppearbejde, øvelser og eksperimenter, ”sidemandoplæring”, lærer – elev samarbejde osv.)
- Elevernes samarbejde skal systematiseres, så alle elever kan opleve at arbejde sammen med alle. Alle elever skal være med til at udforme klassens fælles værdier og derigennem lære selvkontrol, hjælpsomhed, gensidig respekt og medansvar for egen læring.
- Eleverne skal have medindflydelse på alle beslutninger, der vedrører deres læring og personlige/socialt udvikling.

Inerisaavik håber, at bekendtgørelsen kan være med til at understøtte sådanne undervisningsprincipper og mål.

Angusakka-arkene er ved at blive revideret, så de passer til formuleringerne i forordningen.

Vejledningen, Angusakka og de omtalte vejledningsmaterialer kan fås ved henvendelse til Inerisaavik eller hentes på Inerisaaviks hjemmeside: www.angusakka.gl